

CAP. X.

De

*Narium vitiis.**Ozœna
quid?*

OZOENA est ulcus narium putridum crustulâ fordidiore & graveolente mucoscatens. Ager tum sibi ipsi tum aliis tetri spiritus contagione molestus est. Et si ulcus diuturnum serpit, narium alæ vel earum interstitium, vel alia ejus loci tenella ossa exeduntur & putrefiunt exesumque palatum sæpè perforatur, idque maximè, si vel carcinomatiss speciem habet, aut ex fœdâ lue venereâ, quam ut plurimum comitatur, contractum est, quod etiam non curatur, nisi prius venenum venereum extirpetur. Paracellus in chyrurg. lib. von offnen schâden undt geschwâren cap. 59. pag. m. 617. vocat exituram. lib. 2. Bertheon. cap. 3. pag. m. 360. Tentiginem pravam. Et ibidem & lib. 6.

vob

Cap. X. de Narium vitiis. | 159

von offenen schäden pag. m. 361. Ferru-
ginem, ob causæ analogiam.

Universalis causa ulcerum est Sal, qui *Causa.*
separatur à sanguine delitescens in om-
nibus venis in omnibus partibus, si-
ve pro sapore suo aut corrosivus aut a-
cetosus, acutus, aut acerbus sit. De-
structio Salis, quam vocat *Andas*, in-
quit Paracels. in libello de ulceribus,
pruritu & Scabie lib. 1. Pag. m. 620.
est causa omnium ulcerum. In hoc ve-
rò specialiter est Sal. Colcotharinum &
Martis, à quorum conjunctione Fer-
rugo. Fusius de hoc in libr. *Bertheo-*
nea cap. 3. pag. m. 360. *Anfang-*
lich dieser Kranckheit so mercke, das
an keinem ort anderst vvächst, als
im angesicht, undt das aus ursach,
Es ist ein rost aus dem saitz Chale-
bino, vvirfft sich nach seiner schei-
dung vor die haut heraus, darnach frist
es hineinvverts mit Martialischer
natur undt rodirt carnem ferre-
am, eins aus den siebenen bis auff den
boden eines andern fleisches, &c. &
circa finem. Nun ist hierin zu vvif-
sen

sen, das des ursprung undt materia
 so solche Kranckheit macht, sich in
 der anatomey vergleicht dem Sal vi-
 trioli Colcotharini nach art Martis.
 Lib. 6. von offnen Schäden pag. m.
 391. Die ursach solches offnen schadens
 ist ein verfügung zuveier wesen,
 Eins das da komt aus dem minerali-
 schen liquor, undt ist Sal sanguinis:
 das ander ist aus dem liquor des mar-
 tialischen theils, undt ist Sal Martis.
 von diesen zuveien Salibus ent-
 springt dieser offnen schaden, in dem
 so eine vereinigung beschicht. Vndt
 nimt seinen anfang also. So die na-
 sen viel blutens überkähm, oder die
 büldey trefflich Schwweißend, oder
 so viel bluts im haupte leg wann
 dasselbig steht undt auffhöret, so geht
 es in den theil Martis. Oder so die
 Adern brechen in dem Martialischen
 theil. so setzt sich der ursprung des
 schadens an selbem ort an, da dieser
 bruch der Adern beschehen ist. Et
 paulo inferius. Wann also, wie

Cap. X. de Nerium vitis. 161

obsteht, durch die bemelte ursach überfluß des blutens ein auffbruch befehe so wissen daß derselbig aus dem Sal Colcothars komz, darumb ist Sal colcothar des blutis und Sal Martis in einer vvirckung, dann sie vereinigen sich damit einander, und am selbigen ort gibe es den anfang dieses Ferruginis. Libr. posteriori von offnen schäden und geschwären, cap. 2. pag. m. 571. voco morbum Martialem, quia caro, quam occupat est caro Martialis, ideò locum ubi occupat, voco carnem ferream, quia quemadmodum ferrum Marti subiacet. &c.

Ita cures, ut Salium corrodentium & septicorum malitiam extinguas, post lalun lanes locum; Paracels. libr. 6. von offnen schäden pag. 391. Mitigatio salium fit per oleum de Camphorâ, liquorem corallorum alborum, liquorem e Lythargyrio, resinam de Marte, & axungiam cupressi. Locus sanetur per Opodillich. Sic

L

&c

Caratio

& post universalia exhibita naribus
 immitti solet petia *melle rosato* cum
Therebinthina mixto inuncta, per-
 gendo donec crusta excutiatur;
 Post mundificat & consolidat cum
 stuppis indita aut penicillo illita
Aqua Aluminis, aut *Aqua vi-*
vidis Hartmanni quæ est talis.

Aq. viri-
dis Hart-
manni.

℞. *Mellis rosati* ℥ij.
Sulph. vivi.
Aluminis crud.
Æruginis aris ana ℥ij.
Albi grac.
Comar. sabin.
Sambuci ana ℥j.
Fol. Hyperici.
rorismarin.
ruthe.
plantag.
Salvie.
pulegij ana. mß.

Coq. in vini & aqua ℥ij ad con-
 sumtionem digiti transversæ unius,
 Nota

Cap. X. de Narium vitis. 163

Nota : Erugo aris non simul coquatur, sed in fine addatur & relinquatur donec refrixerit : Postea coletur & servetur usui. Cujus cochlear calefiat supra candelam, postea cum pexicillo eadem aqua intincto tangatur locus exulceratus.

Cui & Aqua Plantaginis in qua aliquid Mercurij dulcis dissolutum aut Aqua illa cerulea ad oculorum affectus commendata vid. supra pag. 102. substitui potest. Præstatque suum hoc unguentum.

℞. Lythargyr.
cerussa.
plumb. ust. ana ℥℥.
Aloës.
Myrrh. ana ℥j.
ol. Camphor. dest. ℥j.
ung. nutrit. ℥℥.
ol. cera.
Bals. Hypericon. cum ol. The-
rebintib. facti. ana q. s.

Unguentum
cum

R. 2. Misc.

164 Prax. Chymiatri. Sect. I.

Misc. & fiat linimentum molle.

Item. vapor scoriarum ferræ igni-
tarum & vino rubro aspersarum,
naribus exceptus. Et valentissi-
mum hoc suffumigium.

Suffumi-
gium.

℞. Auripigment.

Sandarach,

Cinnabar. ana ℥j.

Benzoin.

Syrac. cal.

Caryophyllor. ana ℥ss.

M. F. Pulvis.

Qui vel prunæ aspergatur aut ex eo
cum cerâ rubrâ fiat candela, ex quâ ac-
censâ fumus per canalem intra nares ex-
cipiatur, inspirationem quantum possi-
bile cavendo.

Verùm his omnibus præstantius est
Oleum vitrioli penicillo ulceri illitum,
fordes enim abstergit, salium sævitiam
extinguit corruptasque carnes partium
exedens statim sanitati restituit. Pa-
racels. in Chyrurg. tract. 2. cap. 15.
pag. m. 39. Et Linimentum, quod

des

Cap. X. de Narium vitis. 165

describit lib. 6. von offnen schädern
pag. m. 412.

℞. Ol. de Realgar.

De Aquilâ fixâ. ana ℥iij.

de vitellis ovorum ℥j.

Terpentin. lot. ℥ij.

Lytharg. acetos. ℥ss.

M. Fiat unguentum subtile.

Lini-
mentum
Paracels.

Oleum de Realgar, est oleum Ar-
senici, quod ita fit.

Oleum
Arsenici

℞. Arsenici albi sublimati part.
ij. Nitri purissimi part. ij. Singula se-
orsim pulverisata & exacte mixta im-
mitte in crucibulum, cui aliud inver-
sum in fundo perforatum imponatur
& luto connectatur. Ignem da cir-
cularem per tres horas, quo effumet,
post urge ignem ad horas 8. vel 10.
in fine fortissimè, vase refrigerato ex-
ime materiam & aquâ pluviâ calidâ
sal nitri ablue & in fundo albissimus
arsenici fixi pulvis remanebit. Hic
super tabulâ vitrea in cella per de-

liquium in liquorem abit, oleum Arsenici dictum.

Oleum
Mercurii
dulce.

Oleum de Aquilâ fixâ est hoc rx. Mercurii ter cum Sale vitriolo & nitro sublimati q̄ v. affunde acetum destillatum ad eminentiam trium digitorum, digere ut dissolvatur, dissolutum effunde & recens acetum affunde toties usque sublimatus totus sit solutus, solutiones immitte cucurbita & menstruum ad siccitatem abstrahere igne per gradus adhibito, ad hac materiam exime & in retortâ cum spir. vini alcoholisato digere donec materia spissescat, surge igne fortissimo & prodibit liquor lacteus, quem cohobanda denuo destilla & extillabit sine corrosione fragrans & dulce Mercurii oleum.

Lythargyrium
acerosum
quid?

Lythargyrium acerosum est idem in aceto dissolutum, quod Saccharum Saturni sive Sal Lythargyrii, sunt enim unum idemque, præbet. Et hoc in cellâ repositum paulatim
li.

Cap. X. de Narium vitiis. 167

liquefcit oleumque fit Saturni aut Lythargyrii per deliquium. Paracels. lib. von offnen schäden undt geschwvaren cap. 49. pag. m. 452. & 585. Nimb Alaun, Essig undt Lythargyrium, scudts biß daß es vweis vvirdt, dann thue vvieder essig undt alaun daran, kochs vviederumb, so es eingesotten, vvirdt zu einer oleitet, darvon dann Archelaus auch geschrieben.

Nec cedit Spir. Mercurij diaphoreticus ruber, qui internè datus & externè ut cætera exhibitus, miranda præstat. Mentionem ejus feci supra pag. 143. Processum huc pono.

R. Mercurij sublimati corrosivi, Limatura Martis puriss. ana ℥ij, terantur singuli seorsim subtiliss. & exactè mixtos impone tabula vitrea. Solve in cellâ per deliquium in liquorem viridiusculum; Materia post resolutionem residua affunde aquam plusvialeam destillatam q. s. digere in ci-

Spir. s. oleum
Mercur.
rubr. dia-
phoreti-

L 4 ne-

neribus saepius movendo eam spatulâ
 per iriduum, post filtra solutum &
 in sale vapore fac: perge hoc solvendo
 filtrâdo & evaporando, donec in Chry-
 stallos puros & nitidos concreascat:
 Hos exsicca & pulverisatos cum liquo-
 re viridiusculo quem servasti misce &
 fiet mixtura coloris crocei, quam per
 cucurbitam vitream humiliorem ap-
 posito receptaculo & juncturis benè
 lutatis in arenâ per gradus destilla.
 Prodiabit primò phlegma, cum verò vi-
 deris instar nebulae ascendere vapores
 flavos muta excipulum in quod au-
 ctiori igne partim liquor rubicundus
 transibit, crassior verò pars alembico
 ejusque rostro instar butyri adhere-
 bit urge ignem donec nihil amplius
 ascendat, ad hæc vasa refrigerentur &
 ex cucurbitâ cum phlegmate si quid
 rubri ad spondilia elevatum fuerit e-
 lue & redde capiti suo mortuo: Il-
 lud vero, quod in alembico ejusque
 rostro est, repentinâ destillatione ex
 eâdem cucurbitâ, (nisi rupta fuerit:)

Cap. X. de Narium vitis. 169

vix alembico incalescente liquecet
& rubicundissime in excipulum de-
stillabit. Post omnem extrillatam ru-
bedinem mutato excipulo phlegma se-
quens collige, Ad hoc quod superest li-
quoris rubri seorsim excipiendi au-
tiori igne ascendit ut ante prior, quo-
cum conjunge. Hanc distillationem
& cobitationem 3. ties repete, donec
nihil rubri liquoris amplius ascendat.
Si vis? Liquorem hunc rubrum cum
Spiritu vini alcolisato ad eminentiam
trium digitorum affuso in Balneo va-
poris circula. Quo facto in Baln. Mar.
lento calore Spir. vin. abstrahere, re-
manentemque in fundo liquorem ru-
brum in phiolâ benè clausâ serva.
Dosis Interna à gr. j. ad iij. cum
aquâ Theriacali, Spir. Theriaca-
li camphorat. Spir. Guajaci, mix-
tur. simpl. &c. in Spir. vin. &c. *

* Nota. Hic est ille pro-
cessus, quo quidam
Ls. cla-

Mani-
fa.

clavos ferreos ad dimidiam partem in aurum tinctos mentiuntur. Fit autem, si tria hæc, Sal nempè. 2. Sulphur Martis sive liquor ille ruber & 3. Aqua Mercurialis s. phlegma debito pondere conjungantur, Aurumque q. s. injiciatur, post clavus candens ferreus mixturæ huic intrusus nescientibus sophysma oculis mirè illudit fulgentis auri specie. Tingitur verò clavus pro quantitate auri quod liquor ille absorbit nuncque poris ferri insinuat.

Cap. IX. de Narium vitis. 176

POLYPUS, à Polypo pisce *Polypus*
cujus figuram refert ita dictus, est *quid?*
carnosa in naribus excrecentia, ex te-
nuius quibusdam radiibus pendens,
nunc extra nares propendens, nunc per
foramina palati ad fauces descendens,
nunc in cavitate tantum permanens.
Obstruit autem vel narium porum
unum aut ambos simul. Et est
modò alba modo subrubra mo-
do livida, quæ in cancerum de-
generat; vel mollis vel dura; do-
lens & non dolens; interdum,
cum hæmorrhagiâ, non rarò eti-
am sine eâ; in principio exigua,
paulatim verò ita accrescit, ut re-
spirationem impediat in tantum,
quo ægri hianti ore cogantur dor-
mire, aëremque per ipsum os cum
maximâ difficultate attrahere; in-
super & mortem infert. Hæc si
recens, & quæ ex recentibus vul-
neribus neglectis carnis in naribus
excrecentia est **SARCOMA** ap-
pellatur. Paracell. in libr. *von offnen* *Causa*
schâden und geschwâren cap. 20.
pag. m, 440. & 588. *Hier sag ich*

* i. e. car-
nibus buc-
sarium.

* Alcola
quid vid.
libr. ci-
tat. cap.
15. pag.
no. 438.

das polypus sey ein verirrtes fleisch-
von bucellis * das da gangen ist
durch den porum aufferhalb seiner
stadt in ein Krüspel. Buccella est
pars Martis, das fleisch neben der
nasen. Ita nascitur Polypus, nasci-
tur in naso oben an, undt fällt die na-
sen an, undt wächst zur nasen her-
aus, vwie ein stück fleisch, das da
wachsen soll in bucella in parte
Martis. Sicut Alcola * transit in
aliam carnem, ita & Polypus, non
quod transeat extra partem Mar-
tis, sed est pars Martis. Sed est al-
lia caro dann bucella neben der na-
sen, ideo das fleisch das im backen
sein soll gehet dahin, undt wächst
heraus, & ubi errat caro, tunc
multò plus & uberius crescit, quam
in suo proprio loco. Nota. Ein
jeglicher misgang seines nutrimentis
macht in der andern statt seiner nie-
derlegung dasselbig fleisch cum mul-
titudine copia. SIGNA. So
eim in der nasen wächst ein fleisch
und

Cap. IX. de Narium vitiis. 173

und dringt durch mit viel bluten,
so sag das die nasenbohne daseje.
Am letzten seines gewrechs überlauf-
fen die adern undt bluten sich zu
zode: Auch ulcerirt es sich undt gehet
in Tentiginem pravam i.e. Noli
me tangere. Idem Fernelius sen-
tit. lib. 7. de extern. corp. affectibus
cap. 3. pag. m. 340. Sarcoma
carnis est incrementum tuberculi tu-
morisve specie. Non ex humoris cu-
juspiam fit affluxu, sed ex solo partis
alimento. Hæc enim quia aut intus
aut foris exulcerata est, ni cohibeatur,
assiduo alimenti accessu diffunditur at-
que luxuriat: Sæpè etiam venarum &
arteriarum instar ductus producit, per
quos alimentum sumat. Sic in malè
curatis ulceribus sæpè excrefcit caro.
Sic polypus naribus contusis, sic E-
poullis in gingivis ad dentium radices,
sic Ficus in ano. &c. Fernelium se-
quutus videtur Platerus inquiring: Sic
è carne exsudans succus nutriens, ob
cutis tunicarumque, quibus obvolvitur
quibusq; succus coërcetur & venarum
succum hunc deferentium oscula obli-
terantur, defectum accidit, ut si suc-
cus

* vasa-
rum po-
runt.

cus carni accrescat, novumque veluti
 carnem illi adhaerentem, & ab eâ pro-
 tuberaentem gignat, varia Sarcomata
 producuntur. Veluti in ulceribus car-
 ne impletis, nec dum cicatrice obdu-
 ctis, sacco ex eâ expullulante, excres-
 centia illa carnis, qualem in ulcere ex-
 crescente descripsimus, gignitur. Vel
 si tunica narium in illarum erosionibus,
 ulceribus, aliisque lætionibus ablatâ sit,
 eodem modo Polypum producit.

Curatio

Polypus cujus est naturæ & quo gra-
 vius est malum, pro eo & plura & va-
 lidiora reposcit remedia. Generalia
 autem præmitti debent antequam to-
 pica adhibeantur: Si verò est ex vulne-
 re neglecto aut ex contusione nasi ab
 ictu, non ad eò necessaria sunt, sed statim
 polypus exterminandus, qui si adhuc
 in principio scalpello scarificatus mi-
 tioribus tentandus, & si ijs non cedit
 validioribus illis subveniendum. En
 Syndromen eorum; Sunt Flores aris,
 Erugo, Alumen ustum, Arsenicum
 alb. citr. Sandaracha, calx viva,
 Atramentum sutorium, Aq. fortis,
 nunquam satis laudandum Oleum
 vi.

Cap. X. de Narium vitiis. 175

vitrioli, ol. Tartari, Sulphuris acidum per campanam, vitriolum album, Martis, Mercurius precipitatus, Sublimatus, vita, Arcanum corallinum. Sal Lythargyrii sive saturni, Ejusdem ol. per deliquium, vng. Aegyptiacum, &c: Ex quibus variæ formulæ vel linimenta, vel unguenta, pulveres, emplastra vel balsama fieri possunt. Exemplo sint 702. *lis* Linimenta & Pulv. lib. 2. pract. sect. 3. §. 4.

℞. Lythargyrii ℥iij.

Cerusse ℥℥.

Cort. granat.

Aluminis ust. ana ℥ij.

Linimentum

His in tenuissimum pulverem redactis, cum mellis rosacei & aquæ fortis seu separationis auri ab argento (*Schedelwasser*) q. s. exceptis in formam linimenti redactis subinde locus affectus illiniatur.

℞.

176 Prax. Chymiatr. Sect. I.

Pulvis.

℞. Squam. eris ℥j.
Atrament. Sutor. ust.
Hellebor. nigr. ana ℥iij.
Sandaracha ℥ij.

℞. Pulv. subtiliss. & naribus insuffle-
tur. Aut

Lin-
imentum
aliud.

℞. Mellis cocti & despumac.
Æruginis tenuiss pulv. ana ℥℥
Sarcocolla.

Gumm. Ammoniac. in aceto
acri liquefacti & colat. ℥℥.

Commixta rursus coquantur si-
mul in forma n linimenti, quod
affectu nari molli lanâ exceptum
singulis diebus bis indetur. Pro
incorporatione vng. mollium & li-
nimentorum commodum est Ol.
Hypericonis, ol. ovor. unq. nutrit. de
bolo, albumina & vitella ovor. in
mortario plumbeo ad nigredinem a-
gitata &c. Et rectè monet Paracelsus
lib. 7. de Tumoribus contra na-
zuram cap. 2. de polypo pag. m.
179. Caterum cauteria acriaque
me.

Cap. X. de Narium vitiiis. 177

medicamenta in nares hac cautio-
ne adhibita dimittantur, ut frigi-
da interim repellentia & adstrin-
gentia naso & circumstantibus par-
tibus ad sedandum dolorem & pro-
hibendam inflammationem appo-
nantur. *Hartmannus in pract. de Polypo.* In Polypo propter cætera vulga-
ria præsentissimam medicationem
(P. P.) præstant turundæ gentianæ
radicis cum ung. sequenti illitæ. *Rx.*
Pingued. anseris q. pl. sol. malv. rad.
alib. q. s. coq. invicem, post expri-
mantur per laciniam & F. unguen-
tum vel Rx. Butyri recentis, pingue-
dinis capi, ol. olivarum ana q. v. ad-
de cera exiguum F. unguentum. In
alterutro horum unguentorum,
misce *Mercur. Præcipitat.* aut *Ar-*
canum Corallin. vel etiam *Mercur.*
vit. v. gr. In unguenti $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$. *Mercur. ℥ss.*
vel etiam plus usque ad \mathfrak{ss} . Hoc
unguento parato inungantur tu-
rundæ ex radice gentianæ factæ & in-
dantur naribus, Si adhuc quandam
cavitatem habuerint: si minus, tan-

M

tum

tum Polypus propendens inungatur aliquoties idque fiat tantisper donec totus absumtus fuerit. *Nechepfos* Rex hoc laudat. *Rx. Squamam aris & squamam ferri ac alumen scissum* terito & insufflato, aut per specillum adhibeto, aut in linimento utitor. *Rulandus* cent. 8. curat. 81. Quendam civem *aq. Mercuriali* manè & vesperi illiniendo Polypum paucis diebus sanavit. *Paracelsus* *raeelsus* Polypum morbum curavit *oleo vitrioli cum aq. cere.* Item loc. supra citato. *Cura est ut in Alcola: ubi hoc præscribit.*

Rx. Realgar. ppt.
Succi chelidon. q. s.
F. Unguentum.

Arlada. Magnarum quoque virium est ejus *Arlada*, cujus encomium dicit *Forestus in obs.* his; Chyrurgi verò sanguinis fluxum metuentes, incisionem adhibere non audebant, neq; commodè poterant. Quare communi consilio hæc moles carnea, modo alba, modò rubra paulatim fi-
 lo

Cap. X. de *Narium vitiiis.* 179

lo serico bene cerato intercepta, ac de-
inde forti ligatione constricta & liquo-
re vitrioli saepius inuncta: Tandem mi-
raculi instat paulatim pars consumpta ex-
cidit & praeter nostram ac omnium o-
pinionem hominum, qui eam videbant
misere torqueri, brevi evasit, & sanis-
tatem consequuta est. Post annum re-
cidivam passia, chyrurgus denuò ad il-
lam curandam accitus fuit, sed cum
ligatione quidem, ut prius cum filo se-
rico strinxisset, pars quidem decidisset
(nam rursus ad magnitudinem ovi co-
lumbini excreverat) & denuò augmen-
tum paulò post cepisset, penicillo seu
scopula intincta *Arlada* (nempè arcano
Paracelsi, *cujus secretis in ulceribus &*
malis externis quam internis fidem habe-
mus) semel tantum attigisset, Polypus in
se contrahebatur & ita curatus est, ut
amplius nunquam redierit. *Arladar* est
Arsenicum adustum vel calcinatum vid. *quid?*
lib. post. von offnen schaden und geschwä-
ren cap. 2. pag. m. 572. Quomodo
Chyrurgiâ, sectione, ligaturâ aut ulsi-
one curetur. vid. *Glandorp, de Polypo*
Fabr. ab Aquapendente part. 2. cap.
25. & 26. Verum Chyrurgica præci-
sio periculo non vacat, tum quia præ-

ceps hæmorrhagia metuenda, tum quod, nisi radicitus excidatur, processu temporis ex radicum reliquiis renascatur, aut transeat in *Noli me tangere*. Hoc verò

Noli me tangere.

NOLI ME TANGERE, quod & alii *carcinoma* sive *cancerum* nasi vocant, ex duritie, lividitate & horribili fœtore acrique ejus dolore facile cognoscitur, ferro erodentibusque medicamentis nullatenus tentetur, tædum enim irritatur, & exasperatur vitamque ægrotantis abbreviat, unde & *Noli me tangere* dicitur; Et si non tangatur tamen ita crescit & erodit nasum, fauces, os, ad aures usque, cum fœtore insigni. Si est incipiens interdum curatur, quamvis caro, quæ corrosa est restitui non potest; Si vero ex confinio carnis *Martialis* transit, mortem infert. *Paracels. loco citato cap. 3. pag. m. 574. Et lib. Bertheonea. 2. pag. m. 360.* distinguit inter *Tò Noli me tangere* & *cancerum* sive *carcinoma*, hunc enim tantum in scapulis & mammillis vocat, & qui in ore est *Alcolam* dicit.

differit à Cancro secundū. Paracelsum. Curatio.

In Curâ blandiendum est. *Paracels. lib. cit. pag. m. 572.* Si incipiens est curetur per emplastrum de resinis quod sic fit.

R. Re.

Cap. X. de Narium vitiiis. 181

℞. Resin. abietis ℥ij.
Farin. hordeij ℥ij.
Resin. Pini ℥ij.

Reduc ad formam ceroti. Resina abietis, non puto den harz, quamvis ubi haberi non potest & hoc bonum, sed Rec. conqs abietis coq. in aquâ & fit mucilago, postea alia aqua & rursus mucilago, coque, postea in ahena ad densitatem. Jam Tria sunt in morbo principium, medium & finis: Omnis cura per *Arladar* fieri debet cum aqua rosarum impositâ, mortificat enim ferrugineam & statim imponatur emplastrum de resinis, melius est oppodeltoch. Certè, si quid sperandum, efficient *Realgar fixum dulce*, ejusque oleum, *ol. Mercurii dulce*, *Antimonij dulce*, *Camphora destillatum*: *Saccharum saturni* ejusque oleum, *Tutia*, quæ adhiberi poterunt cum oleo ovorum, *Aquâ flor. omnium*, *Aq. ex spermate ranarum Plenilunio exposito destillatâ*, *succo solani*, *plantaginis*, *ung. de plumbo*, *diapompholy-*

gos. Et quæ infra de Cancro dicentur. Lanfrancus, cujus inquit Paracels. recepta valeant, loco citato *infra*. Hæc; Incurabilis Polypus nasum reddit durum, lividum seu nigrum & magnam profunditatem tenet, quam quanto magis videris majori nigredine majorique participare durtie, majoremq; locum occupare, tanto plus existima ab eo fugiendum, quoniã naturam tunc tenet cancri; & quanto plus eum curare niteris, tanto plus videbis ejus malitiam augmentari. Paulò post addit; Ejus verò quem incurabilem diximus non assumas curam: Si tamen rogaris nimis palliantem curam adhibe.!!

*Hæmar-
rhagia sa-
lutaris &*

HÆMORRHAGIA dicitur sanguinis è naribus profluvium. Estque vel salutaris vel noxia: *Salutaris* est Critica, quæ in febribus cum signis coctionis, urinis bonis & virium allevatione in die judicatorio, licet copiosior, contingit; & quæ in corpore plethorico sanguinis ferventiori motu, servato tamen à naturâ excretionis modo, accidit Symptomatica. *Noxius* est narium fluor & periculosus, si copiosior modum excedat, aut in cacochymicis pertinax est; Et pauca quæ

Noxia.

Cap. X. de Narium vitiis. 183

existit ex irritatione potius materiae morbificae in principio febris & delirio suspecta est.

Causa haemorrhagiae est vel interna; Salium acutorum & volatilium in sanguine turgescencia, a quibus natura se profusione cruoris liberare intendit: vel

Externa; Externae causae esse possunt vulnera, contusio, res acres & erodentes, quibus vasa scissa cruorem effundunt: vehementesque corporis motus sanguinis effervescentiam causare possunt, ut intra limites suos contineri nequeat, sed quasi furens venarumque claustra rumpens pleno impetu proruat.

Curatio criticum sanguinis fluxum non attingat, nec Symptomaticum corporis plethorici statim coerceat, intempestive enim suppressus haemoptoin sive pertinax sputum sanguinis causare potest; Salutares sunt ii, nisi supra modum excedant. Copiosior autem & pertinax in caeochymicis narium fluo i. revulsionem per cucurbitulas & frictiones deorsum factas, 2. sanguinem sistencia eaq; interna & externa exigit. Venaelectio in plethoricis locum habet, in his vero vitanda, praesertim si sanguis acris & tenuis: Inserne furibundum sanguinem sedat Lau-

Causa
interna

o

externa.

Curatio.

M 4

da

184 Prax. Chymiatr. Sect. I.

danum Paracelsi. Sperniola Crollij, oleum sive liquor Martis, Extractum croci Martis Hartmanni, Tinctura Martis adstringens cum spiritu veneris facta. Fiunt autem

Sperniola Crollij.

Sperniola
Crollij

In Martio destilletur sperma ranarum per se in balneo triduum ante novilunium collectum, sic enim non foetet. Habitâ hâc aquâ.

Myrrhæ selectæ.
Thuris ana ℥ij.
Croci triti. ℥ss.
Camphora. ℥iij.

Tere omnia tenuiter & misce: Hunc pulverem in vitro Aquâ Sperniolæ destillata vigesies vel trigesies imbibe convenit, ita tamen ut semper sponie exsiccetur, postea ad usus suos servandus est. Intra corpus datur à gran. iij. ad v. in aq. plantaginis.

Para.

Cap. X. de Narium vitiis. 185

Paracelsus *Sperniolam* inter va- *Spernio-*
lidissima ponit, quæ sanguinem *la Para-*
sistant. *Lib. paragraphor. 7. de Gut-* *cels.*
tâ cap. 1. §. 4. pag. m. 467. & in
Scholiiis paragraph. pag. m. 139. A-
lia descriptio Sperniolæ in erysi-
pelate externè adhibendæ se ita
habet in chyr. magn. Paracels.
libr. von offnen schadē und geschwū-
ren cap. 5. pag. m. 434. Nimb an-
fänglich Glutinis aquatici vnc. iij.
distillirs zu einem wasser, leg dar-
ein finum mineralium, Laß sie-
den eine stunde zu einem dicken
muesß, adde Camphoræ vnc. iß. F.
unguentum.

Oleum Martis rubrum.

℞. Limatura Martis purissima Ol. Mar-
g. v. affunde spiritum salis ut sol- iis rubr-
vatur, solutionem Tartaro crudo al-
bissimo impregnatam ex cucurbitâ
humili vitreâ igne fortissimo destil-
la, extillabitque liquor Martialis;

M 5

Ca-

Caput mortuum humido aëri expone & solvetur in oleum. Dosis à gran. iij. ad x. Alii post extillatum liquorem martialem igne dein fortiori oleum grave cum chrystallis urgent, quos per deliquium solvunt & prioribus jungunt.

Aliud

Ol. Martiale aureum.

*Aliud
Ol. Mar-
tis au-
reum.*

℞. Limatura Martis purissima affunde Spir. vitrioli philosophicum aut Spir. Salis. digere & additâ aquâ fontanâ q.s. tincturam extrahere; Liquores tinctos abstrahere ad mellaginē, quam ex cucurbitâ humili sublima & acquires flores, qui aëri humido expositi per deliquium abeunt in liquorem aureum. Dosis. à gr. ij. ad. vj. vel viij.

Ex-

Extractum Croci Martis
Hartmanni.

℞. Limat. Martis vnc. j. Af-
fundantur paulatim & successive vnc.
iij. ad viij. Aq. fortis. Digeran-
tur per noctem in cineribus vel a-
renâ: Hinc per alembicum Aq. fort.
abstrahitur ad siccitatem, pulveri
restitanti affundatur Spir. vin. ad
2. digitorum eminentiam, digera-
tur totum donec rubescat optime.
Hinc à fœcibus decantatur & in Bal-
neo vel cineribus usque ad oleitatem
destillatur. Dosis gr. iij. & ultra.

Extract.
Croc.
Mart.
Hart-
manni.

Tinctura Martis adstrin-
gens cum Spir. ♀.

℞. Limat. Martis puriss. vnc.
jv. in cucurbitâ vitreâ ut fiat massa
affuso spiritu veneris irrorentur, quem
imposito alembico lento calore ad sicc-
tatem iterum abstrahere; laborem ter
cum

Tinct.
Martis
adstring.
cum spir.
♀.

cum recenti spiritu repete, aut donec
 Mars in rubrum & subtilissimum cro-
 cum abierit: Huic in marmore trito
 croco affunde de novo spir. veneris
 ad eminentiam quatuor digitorum, di-
 gere cucurbità bene clausà in B. M.
 ut spiritus benè rubescat, Tincturam
 effunde & recens menstruum affunde
 usque dum nihil tingatur amplius.
 Post filtra & spir. veneris in balneo
 abstrahere ad mellaginem, cui toties
 Spir. vini ad eminentiam trium di-
 gitorum affundatur & digeratur, quo-
 ties in Marte tinctura quid super est:
 Tinctum vini Spiritum filtra & tres
 partes abstrahere quartà remanente
 Martis tinctura optimà, cuius Dosis
 à gr. vj ad ℥j. in vehiculo conve-
 nienti.

**Externa
 topica.**

Inter externa remedia Paracelsi.
 in Chyr. magn. tract. 2. c. 10. pag. m.
 35. von heylung der wunden. pag. m.
 497. Sanguinem sistencia præ cæ-
 teris laudat Crocum Martis opti-
 mē

Cap. X. de Narium vitiis. 189

mè reverberatum & subtilem, *AEs*
ustum ppt. uti dictus crocus, *Pul-*
verem farina volat. *Pilos leporis* sub
caudi albos aliàs ipsi *Xenia*, *Vsneam*
crani humani, *Carneolum*, *cineres*
ranarum. Siftunt & sanguinis furo-
rem externè *stercoris suilli* odor fec-
tidissimus, vel cum aceto tritum
naribus inditum; Nec minus
testiculis acetum aut aquam fri-
gidam applicare juvat. Ex opti-
mis optimum expertus sum se-
quens *℞. Cruoris extillati rosti q. v.*
℞ pro quantitate ejus adde vitriolum
Martis aut in ejus defectu commune
M. Fiat pulvis, qui per vices na-
ribus acri infletur. Cave autem,
si crusta facta fuerit, ne auferas
eam, periculosum enim foret.

CORYZA seu GRAV. E.
DO vulgò *der Schnupffen* est tenuis
& instar aquæ crudi humoris per
nares defluxio, quam frequens
sternutatio comitatur. Oritur, non
ab

Coryza
seu gra-
vedo.

ab excremento cerebri, quod per os cribrosum ad nares defluit, ut de catharro somniant Galenici, sed est Tartarus in glandulis nasi separatus & ab aere externo in deliquium solutus; ubi res non aliter se habet ac in anatomia Spagyrica Sal Tartari, quod aeri frigido & humido expositum in liquorem abit. Unde etiam tempestate frigidâ & humidâ gravedo frequens. Curatio non attenditur, quia gravedo per se salutaris est, & purgatio, quam natura instituit, non cohibenda, quod enim natura purgat medicamentis non indiget.